

Protokoll 2/2024

fört vid Miljö- och hälsoskyddsnämndens sammanträde
tisdagen den 20 februari 2024 kl. 17:00-17:15, Gamla
biblioteket, Tekniska nämndhuset

Ledamöter

Åsa Lindhagen (MP) Ordförande
Elin Hjelmestam (L) Vice ordförande
Felicia Schartner Giertha (S)
Fredrik Pettersson (S)
Emelie Stark (S)
Bjarne Snis Sigtryggsson (S)
Deniz Butros (V)
Maria Mustonen (V)
Torbjörn Erbe (M)
Fritz Lennaárd (M)
Anders Edin (SD) ersätter Tapani Juntunen (SD)
Joakim Rönnbäck (L) ersätter Vakant (M)
Maja Boström (C) ersätter Ashna Ibrahim (C)

Ersättare

Celal Altun (S)
Felix Antman Debels (S)
Elsa Wiberg (S)
Leo Müller (V)
Frida Nehrfors Hultén (V)

Övriga närvarande

Anna Hadenius Förvaltningschef
Mikael Nyberg Avdelningschef
Daniel Persson Avdelningschef
Maria Svanholm Avdelningschef
Björn Söderlund Utvecklingschef
Emily Tjäder Tjänsteman
Malin Tappefur Avdelningschef
Kerstin Thörner Nämndsekreterare
Gabriel Dorrian Werner Borgarrådssekreterare
Luis Lopez Personalföreträdare
Miriam Adolfsson Tjänsteman

Justerare

Åsa Lindhagen, Elin Hjelmestam

Datum för justering

2024-03-01

Paragraf

§§1-6, §§11-14, §§16-17

Sekreterare

Kerstin Thörner

§ 1
Närvarorätt

MF 2023/136

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att medge närvarorätt vid dagens sammanträde till Miriam Adolfsson och Luis Lopez.

§ 2

Val av justerare och tid för justering

MF 2023/137

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden utser vice ordföranden Elin Hjelmestam (L) att tillsammans med ordföranden Åsa Lindhagen (MP) justera dagens protokoll.

Justering sker fredagen den 1 mars 2024.

§ 3

Anmälan av föregående protokoll

MF 2023/138

Beslut

Protokoll 1/2024 från miljö- och hälsoskyddsnämndens sammanträde den 23 januari 2024 anmäls.

Handlingar i ärendet

- MF 2023/138-4 (Signerad) Protokoll MHN 2024-01-23 §§ 1-6, 8-11, 13-17(1474015)
- MF 2023/138-3 (Signerad) Protokoll MHN 2024-01-23 OJ §§ 7, 12(1461742)

§ 4**Anmälan av inkomna skrivelser till miljö- och hälsoskyddsnämnden**

MF 2023/139

Beslut

Inkomna skrivelser m.m. till miljö- och hälsoskyddsnämnden anmäls.

Handlingar i ärendet

- MF 2023/139-16 §16 den 29 januari 2024, Kommunfullmäktige Stockholms stads reviderade strategi 2024-2026 för att förhindra att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet(1479498)
- MF 2023/139-17 §16 Bilaga 1 - Stockholms stads strategi 2024-2026 för att förhindra att barn unga och unga vuxna dras in i kriminalitet(1366205)
- MF 2023/139-12 §20 den 29 januari 2024, Kommunfullmäktige Gemensamma miljökrav vid upphandling av entreprenader(1479507)
- MF 2023/139-13 §17 R3 Utlåtande - Riktlinje för chefsstruktur och chefsnivåer i Stockholms stad(1455327)
- MF 2023/139-14 §17 den 29 januari 2024, Kommunfullmäktige Riktlinje för chefsstruktur och chefsnivåer i Stockholms stad(1479502)
- MF 2023/139-15 §17 Bilaga 1 - Riktlinje för chefsstruktur och chefsnivåer i Stockholms stad - slutgiltig version(1436514)

§ 5

Anmälan av delegationsbeslut fattade inom miljöförvaltningen

MF 2023/140

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

1. Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att godkänna redovisningen av delegationsbeslut fattade inom miljöförvaltningen från och med den 9 december 2023 till och med den 26 januari 2024.

Handlingar i ärendet

- MF 2023/140-8 05 Anmälan av beslut fattade på delegation
- MF 2023/140-8.1 Delegationsbeslut MHN 2024-02-20
- MF 2023/140-8.2 Anställningsbeslut MHN 2024-02-20
- MF 2023/140-9 2024-1205 Naturvårdsverkets skrivelse - Prövning av tillstånd avfallstransport
- MF 2023/140-10 2022-20626 Yttrande AB Familjebostäder
- MF 2023/140-11 2021-6514 Yttrande
- MF 2023/140-12 2020-5421 Yttrande Tillstånd till uppförande och drift av energianläggning och hamn Lövsta

§ 6

Anmälan av protokoll från rådet för funktionshinderfrågor

MF 2023/141

Inget protokoll finns att anmäla vid dagens sammanträde.

§ 11**Luftmätningar i hela kommunen?**

Svar på skrivelse från Sverigedemokraterna

Dnr 2024-2023

MF 2024/9

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

1. Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner miljöförvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Åsa Lindhagen (MP) finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Särskilt uttalande

Anders Edin (SD) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Vi tackar förvaltningen för det utförliga svaret.

Vår ambition är att det ska finnas tillräckligt med luftmätningar som täcker hela kommunen. Det som föranledde vår skrivelse var att vi uppfattade stadens hemsida, Miljöbarometern, som att den gällande luftmätningar har ett för starkt fokus på centrala delar av staden.

I svaret från förvaltningen så redovisas hur man också arbetar med beräkningsmodeller, som också med tiden justeras för att bättre avspegla verkligheten.

Det som förvaltningen för fram är att man har för avsikt att göra mer data tillgänglig för att bättre återspegla hur luftsituationen ser ut över hela kommunen. Vi ser detta som ett mycket angeläget och nödvändigt steg i utvecklingen.

Vi vill passa på att i sammanhanget ge förvaltningen ett tips, vi tror det vore bra om Miljöförvaltningen emellanåt använder sig av referensgrupper, dvs medborgare, boende i

staden för att få feedback när man bygger ut till exempel Miljöbarometern. Man kan också med fördel ta hjälp av de råd (funktionshindersrådet) som är knutna till nämnden för att se över frågan om tillgänglighet.

Handlingar i ärendet

- MF 2024/9-3 11 2024-2023 Tjut Svar på skrivelse
Luftmätningar i hela kommunen
- MF 2024/9-3.1 11 2024-2023 Bilaga -Skrivelse (SD)
Luftmätningar i hela kommunen

§ 12**Rapport riktad bostadstillsyn 2022-2023**

Uppföljning efter 2021 års utredning

Dnr 2023-28749

MF 2024/13

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

1. Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner rapport för riktad bostadstillsyn.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Åsa Lindhagen (MP) finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Särskilt uttalande

Vice ordföranden Elin Hjelmestam m.fl. (L) och Torbjörn Erbe m.fl. (M) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Resultaten som rapporten om den riktade bostadstillsynen visar att det fanns ett stort behov av tillsynen. Vi läser med bestörtning att 66 av de 68 bostäderna undersökta bostäderna har visat olika brister. De undersökta bostäderna har valts ut eftersom de ligger i områden som sällan tar kontakt med stadens förvaltningar. Det är tråkigt att antagandet visade sig vara sant.

Mot bakgrund av resultaten som rapporten visar välkomnas ett fortsatt arbete med den riktade tillsynen. Utöver ytterligare tillsyn förväntas också andra åtgärder vidtas. Vid sådana vill våra partier betona att de boende inte ska bli lidande genom störningar eller att ansvar skulle läggas på de boende. Det är viktigt att miljöförvaltningen har ett positivt rykte i hela Stockholms stad.

Handlingar i ärendet

- MF 2024/13-1 12 2023-28749 Tjut Rapport riktad bostadstillsyn 2022-2023

- MF 2024/13-1.1 12 2023-28749 bilaga Rapport riktad bostadstillsyn 2022-2023

§ 13

Vägledning för förbättrad inomhusmiljö i förskola och skola

Avrapportering av budgetuppdrag

Dnr 2023-27812

MF 2024/14

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

1. Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner rapporteringen om budgetuppdrag för Vägledning för förbättrad inomhusmiljö i förskola och skola.
2. Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att översända tjänsteutlåtandet till stadsdelsnämnderna, utbildningsförvaltningen, förskoleförvaltningen och SISAB.

Reservation

Samtliga ledamöter för Liberalerna och Moderaterna reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

1. Ordföranden Åsa Lindhagen (MP), Felicia Schartner Gierтта m.fl. (S), Deniz Butros m.fl. (V), Anders Edin (SD) och Maja Boström (C) föreslår (se beslutet).
2. Vice ordföranden Elin Hjelmestam m.fl. (L) och Torbjörn Erbe m.fl. (M) föreslår att nämnden beslutar att delvis godkänna rapporteringen om budgetuppdrag för Vägledning för förbättrad inomhusmiljö i förskola och skola, samt att därutöver anföra följande:

Vi ställer oss positiva till vad som presenteras i programmet om att löpande vidta åtgärder på de brister som upptäcks under vägen – det kommer möjliggöra en bättre studiemiljö för förskole- och skolbarn men även för alla som jobbar i dessa viktiga verksamheter.

Samtidigt vill vi betona att inomhusmiljön inte är viktig bara för barnen, utan även för personalen som arbetar i skolan. Lärare, anställda i expedition och annan personal som

tillbringar stora delar av sina dagar i skolan eller förskolan påverkas också av miljöns kvalitet. Vi vill att miljöförvaltningen i det fortsatta arbetet med inomhusmiljön på Stockholms stads skolor och förskolor även ska se till skolpersonalens behov och risker.

Vidare behöver ambitionerna fortsatt vara höga vad gäller att minska buller, förbättra luftkvaliteten samt fortsätta bevaka och minska förekomsten av farliga ämnen.

Beslutsgång

Ordföranden Åsa Lindhagen (MP) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag som stöds av ordföranden Åsa Lindhagen (MP), Felicia Schartner Giertha m.fl. (S), Deniz Butros m.fl. (V), Anders Edin (SD) och Maja Boström (C).

Handlingar i ärendet

- MF 2024/14-1 13 2023-27812 Tjänsteutlåtande vägledning inomhusmiljö i förskola och skola

§ 14
Hälsoskyddstillsyn på förskolor och skolor 2023
Dnr 2024-1688
MF 2024/15

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

1. Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner miljöförvaltningens rapport.
2. Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att översända beslut och miljöförvaltningens rapport till utbildningsförvaltningen och förskoleförvaltningen.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Åsa Lindhagen (MP) finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Särskilt uttalande

Ordföranden Åsa Lindhagen (MP), Felicia Schartner Giertha m.fl. (S) och Deniz Butros m.fl. (V) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

I årets rapport om tillsyn på förskolor och skolor för år 2023 framgår det att hela 53 procent av de totalt 338 tillsynade verksamheterna, både kommunala och fristående, har haft sådana brister att förvaltningen har bedömt att uppföljning krävs. Brister som uppmärksammas och följs upp handlar framför allt om buller från fasta installationer samt om dålig ventilation och fukt. Höga bullernivåer påverkar barnens inlärningsförmåga negativt och dålig luft och fuktskador kan orsaka bland annat allergier och leda till försämrad koncentrationsförmåga. Tyvärr känner vi igen problembilden från tidigare år, och ser fortsatt allvarligt på det, även om det är positivt att andelen tillsynade verksamheter som behöver uppföljning är lägre jämfört med föregående år.

Elever och barn ska inte utsättas för hälsorisker eller hindras i sin utveckling och i sitt lärande. Därför är miljöförvaltningens

tillsyn ett viktigt led i arbetet att upptäcka och åtgärda brister i inomhusmiljön i skolan. För att få ett bra systematiskt, löpande och förebyggande arbete krävs även en väl fungerande egenkontroll på skolorna. För att sedan åtgärda de identifierade bristerna är god samverkan mellan fastighetsägaren och skol- eller förskoleverksamheterna viktigt. Detta gäller i synnerhet de äldre skol- och förskolebyggnaderna i staden, eftersom kraven på ventilation har ökat över tid. Här vill vi poängtera att åtgärder som förbättrar inomhusmiljön såsom luftvärmväxling, rätt inställda ventilationssystem och rätt inomhustemperatur även möjliggör synergieffekter såsom effektivisering av energianvändningen och dämpning av bullernivån där man samtidigt skulle minska både effekt- och energibehov.

Det är angeläget att stärka arbetet med inomhusmiljön i stadens förskolor och skolor, bland annat genom en förstärkning av verksamhetsutövarnas kunskaper om inomhusmiljön. Miljö- och hälsoskyddsnämnden fick därför i uppdrag i budget för 2023 att i samråd med utbildningsförvaltningen, stadsdelsförvaltningarna och SISAB ta fram en vägledning i syfte att förbättra inomhusmiljön på skolor och förskolor. Vägledningen kommer att vara ett viktigt steg framåt för en bättre inomhusmiljö och därmed bättre förutsättningar för en god hälsa för både barn och vuxna som är anställda i förskolor, öppna förskolor och skolor runtom i Stockholm.

Miljöförvaltningens hälsoskyddstillsyn omfattar även förskolor och skolors utemiljöer och det är tydligt att det inte finns tillräckligt med friyta på gårdarna. Boverkets vägledning ”Gör plats för barn och unga” anger att ett rimligt mått utifrån antalet barn kan vara 40 kvm friyta per barn i förskola och 30 kvm friyta per barn i grundskola. I både nya och befintliga förskole- och skolgårdar i Stockholms stad understiger dock ofta friytan 15 kvm/barn. Flera skolor och förskolor saknar även en egen gård. I många delar av Stockholm är det en utmaning att skapa tillräckliga ytor för förskole- och skolgårdarna, men dessa är en viktig del av barnens vistelse- och inlärningsmiljö. För liten friyta per barn innebär negativa konsekvenser för barnens utveckling.

För att säkra tillräckliga ytstorlekar för förskolegårdar och skolgårdar framöver fick utbildningsnämnden i samarbete med SISAB, förskolenämnden, stadsbyggnadsnämnden och stadsdelsnämnderna i 2023 års budget uppdrag att införa lekvärdesriktlinjer, ett arbete som fortsätter under år 2024. Riktlinjerna kommer att ge viktig styrning vid nybyggnation och renoveringar och bidra till kvalitativa och pedagogiska

utemiljöer med grönska. Vi hoppas att det kommer att avspeglas med en positiv utveckling i kommande tillsynsärenden.

Dagens skol- och förskolegårdar måste anpassas till ett förändrat klimat, därför formulerades i budgeten 2023 ett uppdrag att ta fram en strategi och ett koncept för gröna skol- och förskolegårdar. Strategin ska bidra till att öka mängden träd och buskar samt att ersätta hårdgjorda ytor med gröna ytor och naturmaterial för att skapa svalka på gårdarna och hantera nederbörd. Stadens värmekartering är ett viktigt underlag i arbetet med att identifiera vilka skolor och förskolor som är mest sårbara vid värmebölja.

Handlingar i ärendet

- MF 2024/15-1 14 2024-1688 tjut Hälsoskyddstillsyn på förskolor och skolor 2023
- MF 2024/15-1.1 14 2024-1688 bilaga Rapport Hälsoskyddstillsyn på förskolor och skolor

§ 16
Övrigt

MF 2023/142

Inga övriga frågor ställs vid dagens sammanträde.

**§ 17
Förvaltningschefens information**

MF 2023/143

Förvaltningschef Anna Hadenius informerar om miljöförvaltningens senaste möten med funktionshinderrådet. Förvaltningen och rådet har kommit överens om två fokusområden som de ska samarbeta kring. Fokusområdena är märkning och allergikost och kemikalier kopplat till miljö- och hälsa.

Digitala signaturer

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
Åsa Maria,Lindhagen	2024-03-01
Elin Hedda Susan,Hjelmestam	2024-03-01